

نقد و بررسی تقسیم سه گانه حمل نزد میرداماد

محمود زراعت پیشه^۱

چکیده

میرداماد در *الافتق المبین* تقسیمی سه گانه از حمل ارائه نموده است: (۱) حمل شیء بر خود، (۲) حمل شایع صناعی و (۳) حمل اولی ذاتی. اما این تقسیم بندی سه گانه از سوی میرداماد، بی سابقه است و حتی پس از وی نیز دیده نمی شود. مهمترین مشخصه این تقسیم بندی این است که در آن، «حمل شیء بر خود» قسم مستقلی از اقسام حمل به حساب آمده است. تمرکز این مقاله بر همین مشخصه خواهد بود. چنین به نظر می رسد که مذاقه سید سند در خصوص مؤلفه «تغایر مفهومی» در باب حمل و اعتراض محقق دوانی به آن و سرانجام داوری میرداماد میان ایشان مقدمه ای در طرح این تقسیم بندی بوده است. همچنین به نظر می رسد که غفلت از این داوری میرداماد، پس از وی، به از دست رفتن استقلال «حمل شیء علی نفسه» انجامیده است و بر پایه همین غفلت است که عمده متأخران حمل شیء بر خود را قسمی از حمل اولی ذاتی می دانند.

واژگان کلیدی: حمل شیء بر خود، حمل اولی ذاتی، حمل شایع صناعی، تغایر اعتباری، تعدد التفات.